

de presă teatrală românească

1930

Programul oficial al Regiei Autonome a Teatrului Național Iași. Stagiunea 1930—1931. Redactor: Adrian Pascu. Desene Ion Sava și Kiriacoff. Format 16 × 19. Tip. Il. Goldner, Iași, str. Gh. Mirzescu 17. Se conservă n-rele 5—14. Cota B.A.R. P I 11501.

Apare ca program de sală după promulgarea noii legi a teatrelor care stipula Regia Autonomă în conducerea și administrarea teatrelor de stat. Colaboratori de prestigiu: T. Arghezi, Al. O. Teodoreanu, Ion Sava (cu o galerie de portrete actoricești).

Din pastașă argheziană numită **Piesă de teatru**: „Personajii: Iulius, 40 de ani. Alte personaje deocamdată nu sînt. A se împărți în acte și scene. A se da la Teatrul Național. Dacă nu se joacă: a se da la Teatrul Comedia. Dacă nu se joacă: a se da la Teatrul Mic, care e închis. Dacă nu se joacă: a se publica și a se susține prin presă, cu portret. Se poate scoate o publicație specială. Decor. Odaie mare. La dreapta biroul. La stînga o ușă. Se aude un soarece rozînd un peisaj. Ușa poate fi la dreapta. Biroul poate fi la stînga. În locul șoricelului se poate pune un saxofon cu voce vagă. Poate fi și un sticlete într-o colivie. (Vom vedea)“.

1931

Muzică și Teatru. București, 1 ian. — 7 mai 1931. Săptămînal. Format 14 × 32. Red. și adm. str. Mihai Vodă 5. Tip. Institutul de Arte Grafice Eminescu. str. Ing. Anghel Sălișteanu 2. 19 numere. Cota B.A.R. P II 11228. Colaboratori: Ion Pas. Tudor Mușatescu, Al. Kirișescu, Ion Minulescu, Em. Ciomac, N. D. Cocea, Ion I. Cantacuzino etc.

Informații, note, reportaje, caricaturi de Sell, dar și articole de analiză, eseuri redactate pentru un public larg.

„Mușatisme“ înviează în tot locul paginile. Iată „cele 10 porunci“ pentru un actor: „1. Nu te face actor, dacă ai posibilitatea să intri în școala militară. 2. Perie pe directorul tău ca pe tine în-

suși. 3. Și nu te bilbii. 4. Să nu furi replica altuia. 5. Să nu rîvnesti la rolul aproapelui tău. 6. Să nu minți cînd lipsești de la repetiții. 7. Să nu-ți faci idoli că pleacă directorul. 8. Să nu ucizi textul. 9. Să nu-ți faci ție chip cioplit. 10. «Cinstește» pe criticii tăi!“.

Gazeta teatrală. Publicație citată de Camil Petrescu în jurnalul său. (Note zilnice 1927—1940, Cartea românească, 1975, p. 62). Absentă din fondurile pu-

1932

Cronica teatrală, muzicală, cinematografică, sportivă. București, 15 sept. — 12 nov. 1932. Săptămînal. Format 33 × 47. Director C. Cristobald. Red. și adm. str. Carol 64. Se conservă n-rele 5—9. Cota B.A.R. P III 42143.

Neagu Rădulescu, Gaby Michailescu, St. Marinescu, C. Cristobald scriu cu agresivitate despre „marea și mica bătaie teatrală“. Răfuiele personale revărsate în coloane de gazetă.

1935

Curierul Teatrului Central. Galați, ianuarie 1935. Neregulat. Format 24 × 32. Red. și adm. str. Domnească 28. Cota B.A.R. P II 40937.

Program-afiș pentru turneul Marioarei Voiculescu cu piesa **Făcliiile** de H. Bataille.

Publicația ar avea șase ani vechime, potrivit datelor de tipar. Se conservă doar acest număr.

Curierul Teatral. Rîmnicu-Vilcea, 9 martie 1935 — 1 febr. 1936. Neregulat. Format 24 × 32. Red. Agenția teatrală Nicolae P. Nicolescu. Tip. „Viitorul Vilcei“. 2 numere. Cota B.A.R. P II 40996.

Program-afiș pentru turnee bucureștene. Spectacolele se dau în sala Teatrului Adreani.

Bis! Săptămînal de teatru, muzică, literatură, artă, sport și cinematograf. București, 16 martie — 13 aprilie 1935. Format 30 × 40. Redactor N. Carandino. Red. și adm. str. Eugeniu Carada 3. Tip. „Oltenia“, str. Imperială 2. Cinci nume-

re. Cota B.A.R. P II 13755. Colaboratori: Zaharia Stancu, Sergiu Dan, V. Firoiu, N. Carandino.

Sub titluri ca **Fard**, **Memento**, **Culise** și **sfori**, **Mozaic** se citesc cancanuri, informații, declarații, proteste etc., în tonul agitat al presei de scandal.

Curierul din Iași. Gazetă teatrală. Iași, 28 sept. 1935. Număr unic. Format 32 X 49. Tip. „Opinia”, str. Lăpușneanu 37. Cota B.A.R. P III 42353.

Foaia festivă apare când „pășim în al 100-lea an de teatru organizat moldovenesc în limba română”. Se mai împlinesc 40 de stagioni de când s-a inaugurat actuala clădire a Teatrului Național. Se reiau cele 13 cântonețe comice ale lui Alecsandri. Printre interpreți C. Ramadani (Herșcu Boccegiu), Margareta Baciuc (Mama Anghelușă), Șt. Ciubotărașu (Ion Păpușeriul), N. Șubă (Paraponisitul), Gică Popovici (Clevetici). Regia Ion Sava. Cadrul scenografic D. H. Kiriacoff.

1936

Scena și ecranul. Revistă săptămînală de critică și informație teatrală și cinematografică. București, ian. 1936. Format 15 X 23. Director D. Andreescu. Red. și adm. Calea Plevnei 46. Două numere. Cota B.A.R. P I 16934.

Și această revistă „năzuiește să țină publicul la curent cu toată mișcarea teatrală și cinematografică din țară și străinătate... În scurta-i apariție, revista grupează articole interesante. E. Lovinescu mărturisește cum a debutat ca dramaturg. Baritonul Costescu-Duca rememorează crîmpele din propria-i viață. După câteva succese scenice, Victor Ion Popa se confesează: „...mi-e peste puțință să încep ceva pînă nu-mi am tot lucrul făcut în minte. Cel puțin piesele, îmi sînt adevărată tortură. Le port ani de zile în cap și numai greu mă încumet să le pun pe hîrtie”.

1937

Gongul. Îndreptar teatral, muzical, cinematografic, plastic și sportiv. București, 23 febr. — 28 martie 1937. Săptămînal. Format 34 X 48. Director George Franga. Red. și adm. str. Segmentului 1. Tip. Institutul de editură „Apollo”, Calea Griviței 26. Trei numere. Cota B.A.R. P III 42533.

Revistă efemeră, nesusținută de condeie cu autoritate. Note, informații utile. G. Franga comunică „din galeria marilor artiști” Costache Caragiale și Matei Millo date biografice.

Teatrul. Iași, oct. 1937 — mai-iunie 1938. Lunar. Formatul 21 X 26. Red. și adm. Teatrul Național Iași. Tip. Institutul grafic Al. Țereș, str. Mîrzescu 9. Opt

numere, unele duble. Cota B.A.R. P I 17986.

Redacția fiind la Teatrul Național, colaboratorii fiind mai mult actori, e sigur că revista apare din inițiativa acestora. Primul număr este închinat lui Caragiale. V. Eftimiu, aproape la vîrsta amintirilor „Cînd l-am cunoscut pe Caragiale, mi-a spus: «Țara românească are doi scriitori mari, pe mine și pe tine». M-am uitat în spate să văd de cine era vorba și fiindcă n-am văzut pe nimeni, am luat asupra mea mîgălitorea apreciere. Mai tîrziu am aflat că maestrul se adresa așa mai tuturor confrăților”.

Ștefan Ciubotărașu, aproape deloc cunoscut în ipostază de poet, stă **De vorbă cu craniul lui Hamlet**: „Sărmane Yorick, cît de bine știi / Să dai cu tifla gloriei ce trece / în scăfîrlia-ți putredă și rece, / Stă rînjetul supremei ironii. // Cîți Hamleți au plecat și-or să mai plece / Și cîți actori vei îngropa de vii / Tu simbolul eternei comedii. / Tu singur, poți cu-adevărat petrece. // Trecînd mereu așa, din mină-n mină, / Rînjînd în fața vanității lor, / Le vei aduce-aminte de țîrină. // Și vei trona deasupra tuturor. / Căci după ei nimic n-o să rămînă, / Decît același lut... nemuritor”.

Ghidul spectacolelor Capitalei. Editat de S.C.I.T.A. București, 13 dec. 1937 — 24 ian. 1938. Săptămînal. Format 16 X 23. Red. și adm. Pasajul Comedia. Tip. „Oltenia”, str. Mihai Vodă 5, șase numere. Cota B.A.R. P I 17619.

Apare sub controlul lui Sică Alexandrescu și se distribuie gratuit, în teatrele S.C.I.T.A. Semnează Tudor Mușatescu, Ion Iancovescu, G. Ciprian, V. Eftimiu, G. Vraca, V. Maximilian, printre cuvintele anunțuri și reclame. Mușatescu este, ca totdeauna, în vervă: „Un actor mare va umple totdeauna un rol mic, după cum un actor mic va suna totdeauna a gol într-un rol mare. Teatrul e o carieră cu care te naști. Totul e să te naști la timp. Dacă vrei să supărați un critic, nu-l lăsați să vină gratis la teatru”.

1938

Comedie. Revistă săptămînală ilustrată pentru teatru, muzică și film. București, 27 nov. 1938 — 1 iulie 1940. Format variabil. Redactor S. Faust-Mohr, Birourile B-dul Carol 69. Imprimeriile Adeverul S.A. Cota B.A.R. P II 17347.

Un agreabil magazin artistic în care se vorbește despre orice cu seriozitate. Scriu V. Eftimiu, I. Masoff, G. Ciprian, G. Voinescu, Mircea Ștefănescu, Ion Luca. Cunoaștem O zi din viața unui actor. **Călăuza spectatorului**, **Comedia vieții**.

Printre atîtea lucruri delectabile, se pierd, desigur, gravele accente ale mărturisirii lui Ion Pillat: „Merg rar la

teatru fiindcă îmi plăcea prea mult ca să consimt cu inimă ușoară la mutilarea mai totdeauna a operei cu concursul masiv al regizorului, al actorului și... al publicului. Un spectacol scenic, cu foarte rare excepții e un compromis. Prefer teatrul pur adică citit; ceea ce-mi permite rara incintă a unui vis realizat".

1939

Anuarul Reuniunii muzicale-dramatice „Ciprian Porumbescu” Suceava pe anul administrativ 1938/39 alcătuit de Ștefan Pavelescu. Suceava. Format 16 X 23. Editura Reuniunii. Tip. Herman Beiner. Cota B.A.R. P I 16843.

Alături de cartea lui Victor Moraru și Ștefan Pavelescu **Istoricul Reuniunii muzicale dramatice „Ciprian Porumbescu” din Suceava (1903—1939), Suceava, 1939. Anuarul este sursă documentară de prim rang pentru cunoașterea vieții artistice a Bucovinei.**

Idem, pentru anul administrativ 1939—1940.

Spectacolul. Revistă de artă. București, 19 martie 1939 — 22 decembrie 1940. Săptăminal. Format variabil. Redactor Ion Anestin. Tip. Vremea, str. Carol 10. Cota B.A.R. P. I IV 18353. Colaboratori: Mircea Ștefănescu, V. I. Popa, Ion Anestin. Ion Pas, Tudor Mușatescu etc.

În „formatul de buzunar” (1939), săptăminalul se vrea „revista omului grăbit”, dornic să citească informații concise și cronici concentrate. Apoi, în format de ziar (1940), Ion Anestin redactează un bazar artistic pentru cititorul obișnuit să deschidă ziarul la siestă.

Ionuț NICULESCU

NOTĂ

Catalogul cronologic al presei teatrale românești a fost găzduit cu generozitate în paginile revistei „Teatrul” începând din luna octombrie 1985. Periodicul de specialitate omagia în acest chip împlinirea unui veac și jumătate de când marele Heliade Rădulescu a scos înția noastră revistă de teatru (singurul ecou aniversar!).

În redactarea catalogului, n-am putut beneficia de nici o evidență a presei românești de după războiul Întregirii; la fel, marile noastre biblioteci n-au bibllografiat complet „foile volante” (program de sală, afișe etc.). De aceea, pentru secțiunea 1940—1956 a catalogului nostru, documentarea s-a dovedit a fi nebanuit de dificilă, fapt pentru care întrerupem o vreme imprimarea indicelui presei teatrale românești.

I. N.

● Am primit recent la redacție două caiete-program pentru Ionești de Platon Pardău și Plouă la Sovata de M. R. Iacovan — premiere ale secției române a Teatrului de Stat din Oradea. Amintiri și declarații ale autorilor, o profesie de credință edificatoare pentru evoluția artistică a regizorului Dan Alecsandrescu, spirituala evocare a teatrului școlar orădean de-acum 50 de ani (semnată Traian Blajovici), fragmente bine selecționate din cronici, eseuri, lucrări de referință — ce întregesc imaginea pieselor reprezentate — sînt cîteva dintre filele acestor publicații deosebit de utile spectatorului. Amuzantă și sugestivă, coperta Adrianel

Grand pentru Plouă la Sovata. Grijă plină de căldură pentru public se degajă atît din articolele-în-drumar, scrise cu vocație didactică de secretara literară Elisabeta Pop (redactor al ambelor caiete), cît și din dialogul permanent cu omul din sală — prin intermediul unor anunțuri stimulative (lista cîștigurilor concursului organizat de teatru, titlurile spectacolelor „în pregătire” etc.).

★

● Teatrul Național din Cluj-Napoca, după ce a realizat Îmblînzirea scorpiei (regia — Mihai Măniușu, scenografia — T. Th. Ciupe, în rolurile principale — Miriam Cuibuș și Anton Tauf), are în pregătire Cvadratura cercului de V. Kataev (în regia acto-

rului Dorel Vișan, scenografia — Dorina Șortan), un recital de poezii al actriței Melania Ursu (regia — Mihai Măniușu), Avram Iancu de Lucian Blaga (în regia studentului Tudor Chirilă — ca examen de absolvire) și comedia dramaturgului clujean Viorel Căcoveanu Mă propun director (regia — Tompa Gabor).

★

● Semnalăm cu plăcere apariția unui nou volum de versuri, „Șoimul de iarnă”, al actorului-poet Ștefan Radoff. Talentatul actor a debutat cu volumul „Cască de foc” (1972), după care au urmat „Iris” (1976) și „Statui în iarbă” (1983).